

DEŞTEPTAREA

Foaie națională independentă.

Apare odată pe săptămână.

Abonamente:

Pe un an 6 cor. Dusa acasă sau cu poșta 8 coroane.
Pentru străinătate 15 franci. Numeri singuratici 10 bani.

Redacțiunea și Administrațiunea:
TIPOGRAFIA CIURCU & COMP, BRAȘOV
Strada Hirscher Nr. 11.

Inserțiuni se primesc cu prețurile cele mai reduse după
invoială. Prețul normal 5 bani 1 cm. pătrat. Manuscrise
nu se înapoiază.

Sinoadele eparchiale.

Braşov, 10 Aprilie v. 1914.

Dumineca viitoare, în Dumineca Tomii, se întrunesc după dispoziția legii fundamentale bisericești, a statutului organic, sinoadele eparchiale din archidieceza Transilvaniei în Sibiu, din dieceza Aradului și vicariatul Orăzii mari în Arad și din dieceza Caransebeşului în Caransebeş. Întrunirea sinoadelor eparchiale, care se repetă cu regularitate automată în fiecare an, a început de un timp încoace să nu mai formeze centrul discuției publice și punctul de preocupare generală, ca și cum aceasta n'ar mai forma epoca de funcționare a uneia dintre cele mai de căpetenie organizații bisericești naționale și motorul dător de viață și impulsione în toate acțiunile noastre publice. Poate că desbinarea confesională a neamului românesc în două tabere să fie una dintre cauze, care a redus rolul acestor înalte foruri bisericești-naționale la un rang de mână a doua, substituindu-i alte organizații, dar în tot cazul sinoadele noastre nu mai sunt privite de ceea ce ar trebui să fie în realitate.

Biserica și școala nu fac politică și prin urmare deja de început sunt considerate de unii ca niște organisme ușor dispensabile și substituibile. Drept aceea ne-a și fost dat să vedem adeseori tractându-se en bagatele nu numai arhierii din fruntea lor și membrii sinodali, ci însași instituțiunea. Alte ori la unii nu li se părea de ajuns de rigidă și refractară ținuta acestor corporațiuni în fața evenimentelor și influințelor din afară, ținută impusă de chemarea strict legală a lor. De aci apoi conflicte și recriminațiuni duse până la cuțite.

Sinoadele noastre eparchiale sunt niște organe administrative bisericești școlare ale bisericii noastre naționale ortodoxe și cum biserica și școala ortodoxă întrunesc în sine toată viața poporului românesc de această lege, este numai lucru firesc, ca în administrațiunea bisericești și școlii să se concentreze absolut toate firele ființei noastre naționale. Chintesența politiceii noastre poate culmina numai în păstrarea neștirbită, în cultivarea și înflorirea legii noastre strămoșești prin biserică și a limbei noastre

naționale prin școală și dacă acești doi factori constitutivi ai neamului nostru sunt îngrijiți și păziți după cuviință, nu mai încapă nici o îndoială, că și neamul însuși va exista și va trăi înainte.

Sinoadele eparchiale sunt suverane și independente în acțiunile lor, iar chestiunile de natură comună tuturor eparchiilor sunt rezervate deliberării Congreselor noastre bisericești, cari se întrunesc numai la trei ani odată. Cu toate acestea ni se pare nouă, că este mult prea izolată munca Sinoadelor noastre unul de altul și nu este de loc concentrică și unitară. În discuțiunea și luarea dispozițiilor nu se observa acea unitate de vederi și tendințe, cari ar trebui să străbată de sus până jos tot organismul bisericii noastre ortodoxe. O procedere unitară și decretarea de măsuri analoge pe toată linia ar avea darul de a ne apropia și nivela deosebiri mari, ce se observă la fiecare pas în eparchiile noastre. Uniformitatea în biserică și în școală, pregătirea deopotrivă și regulamentele identice a controlului și administrațiunii nu numai ar ușura

întreg mersul acestor instituțiuni, ci ar produce efectul asimilării, chitul întăririi și contopirii, care, durere, azi cu greu se poate afla. Congresul nu poate îmbrățișa toate aceste probleme minuțioase, fiind mai mult un for legislativ, dar Sinoadele au nu numai menirea, ci chiar și datoria să facă acest lucru mare și prețios.

Noi ne închipuim lucrul astfel, ca de pildă deodată cu convocarea Sinoadelor să fie deja publicate toate rapoartele și actele, ce au să fie supuse pertractării. Aceste rapoarte și acte să fi fost schimbate reciproc deja de mai înainte între Conzistoare și mai ales măsurile și dispozițiunile analoge să fi fost studiate imprumutat și propunerile aduse în consonanță. Așa, cum se întâmpla la noi astăzi, face impresiunea ca și cum biserica și școala noastră n'ar forma un singur organism, ca și cum n'am forma un singur trup și un suflet, n'am avea aceleași pulsațiuni ale inimii și aceleași condițiuni de viață. Spiritul de emulațiune în forma de azi nu se protentează, ci dincontră face loc unui sensaționalism rău pla-

ECONOMIE.

(Urmare.)

Creșterea dinților.

Un semn al dezvoltării sistemului osos la copil, e creșterea dinților. Dinții cei dintâi se numesc dinții de lapte.

Aceștia sunt 20 la număr. Încă la naștere, ei sunt ascunși sub gingiile dela falca de sus și de jos, într-o stare de tot neperfectă însă, și trebuie să treacă câteva luni, până când primii dințișori apar, spre bucuria părinților.

Cei 20 dinți de lapte se împart în modul următor: 8 dinți incisivi, 4 ai ochiului și 8 măsele.

Mai întâi apar dințișorii incisivi, ascuțiți, din falca de jos. Ei apar, între împrejurări normale, deja în luna a șaptea, la copilași bine dezvoltati însă, apar și în luna a cincea. În decursul unei a opta apar cei patru dințișori ascuțiți de sus. Astfel copilașii normal dezvoltati au deja la finea anului prim 6 dințișori. Acum urmează o mică pauză.

La începutul anului al doilea apar cei doi dinți, din margine, de jos și primele 4 măsele. Urmează apoi din nou o pauză de aproxi-

mativ 3 luni, când apar și cei 4 dinți ai ochiului, o adevărată spaimă pentru părinți. La finea anului al doilea copilașul are deja 16 dințișori de lapte. Acum lipsesc numai cele 4 măsele din urmă, cari apar însă la finea anului al treilea.

Timpul creșterii dinților de lapte, precum vedem, e cam lung și deoarece în acest timp copilașul poate suferi de multe morbururi, poporul crede, că diareea, tusea și mătrecile provin din creșterea dinților. Aceasta e o părere absolut greșită, căci din cauza creșterii dinților copilașul nu e bolnav; năcazurile acestea provin din alte cauze.

Îmbrăcămintea copilașului.

Nou-născutul, imediat ce vine pe lume, trebuie învălit în scutece calde, căci trupșorul lui e obicinuit cu o căldură foarte mare și dacă nu e bine învălit, se poate imediat răci, și aceasta de multe ori îi poate aduce moartea.

Temperatura apei, pentru prima baie, trebuie să fie de 28° R. Totdeauna să avem la îndemână un termometru, cu care să măsurăm temperatura apei, căci dacă apa e mai rece, copilașului îi e frig, iar dacă e prea ferbinte, poate căpata sgârçiri. Cu mâna nu putem stabili căldura apei.

Copilașul trebuie săpunut bine cu săpun de glicerină, apoi să-i spălăm cu o cârpă moale, sau mai bine cu puțină vată curată.

Ochii îi spălăm cu apă curată și cu vată, sau cu o cârpă moale și curată, anume pregătite pentru aceasta. Toată baia să nu dureze mai mult de cinci minute, pentru ca copilașul să nu răcească.

Scos din baie, îl învălim imediat într-un cearceaf cald și îl ștergem de apă; să nu-i frecăm însă pielea lui fină, ci să-l uscăm numai apăsând ușor cearceaful. Toate acestea să se facă în grabă și cu grije, pentru ca micuțul să nu răcească. Îmbrăcămintea să-i fie o cămășuță de pânză moale apoi un zăbunel de flanel și sub bărbie o bărbuță.

La noi e obiceiul ca pe copil să-l înfășiem, nu însă prea strâns, pentru ca el să se poată mișca.

Temperatura odăii să fie, în primele zile, de 16° R, mai apoi poate fi însă de 15°.

Locul lui de odihnă să fie un cărucior, în care să se poată odihni apărat de lumină. Nu e de lipsă să-l legăm pe copilaș, căci această mișcare neobicinuită îl amețește și îi face rău.

Îmbrăcămintea să grijim să nu facă crețe

sat, care de multe ori nu permite a aprofunda interesele vitale nude.

Legislațiunea bisericească practică prin Congres poate fi pătrunsă de cea mai salutară idee de unitate, de armonie de interese și de armonică concurență și cu toate acestea aplicarea ei practică să dea greș.

Să știe doară, că legile cele mai rele executate cu bunăvoință, pricepere și conștiință pot da roadele cele mai mănoase, precând legile cele mai bune executate de organele pătimăse ori nepricepute dau rezultatele cele mai slabe. Iată, de ce am dori noi un raport mai intim între sinoadele noastre eparchiale și un interes mai mare față de dânsele.

Sunt atâtea chestii, care s'ar putea rezolva în această ordine de idei, încât nu știe omul, unde să înceapă și unde să sfârșească. Din acest motiv nici n'am voit de astădată să intrăm în amănunte, ci am scos la ivială numai un simplu principiu călăuzitor.

Revista politică.

Orizontul politic, parecă se posomorăște iarăși. În noul stat Albania, cu toată luarea frânelor statului de către prințul de Wied, fierberea crește mereu și astfel armata s'a mobilizat. Grecii alimentează răscăla în Epir. Muntenegrenii și Sârbii par a se mișca la celălalt capăt al noului regat și nu e eschis să asistăm în curând la o nouă conflagrațiune în Balcani, cu toate că statele mari europene au pretins dela Grecia să evacueze teritoriile albaneze.

Liberarea rezerviștilor în Rusia a mai potolit încățva teama de războiu apropiat, dar conferințele ambasadiorilor Berchtold și di San Giuliano, apoi deseale întruniri ale capetelor încoronate sunt semne, cari nu menesc a bine, deși pentru un moment nu există chestie de litigiu între puterile mari europene.

Căsătoria prințului Carol al Româ-

niei cu fata țarului Rusiei nu s'a făcut și unele ziare o țin eschisă; precând prințul grecesc e vorba să se logodiască în curând cu princessa Elisabeta a României. Aceste înrudiri nu vor putea rămânea fără influințe politice.

Din norocire veștile mai nouă despre starea sănătății Majestății Sale Regelui Francisc Iosif sunt bune și astfel și aceeaș îngrijorare dispăre, așa încât dieta în sesiunea cea nouă a patra își va putea continua liniștită munca cea grea în situațiunea economică insuportabilă de azi, iar delegațiunile cari vor fi deschise săptămâna viitoare de arhiducele Francisc Ferdinand, vor putea rezolva în tihnă problemele cele grele impuse de armamentul la nebuinie.

* Pentru un moment chestiunea românească este tractată numai în legătură cu manifestațiunile ligei din România.

Intrăceea se pare, că în America s'a început războiul greu dintre statele Unite și Mexico.

Instrucțiune pentru conscrierea alegătorilor.

(După »Poporul român«.)

Cu ziua de 31 Martie a. c. au intrat în putere dispozițiunile legii electorale din anul 1913 privitoare la conscrierea alegătorilor. Adunările comitatelor trebuie să compună până la 15 Maiu cercurile de votare, după ce acum se știe în fiecare comitat câte cercuri electorale sunt și cari comunități se țin de fiecare cerc electoral, apoi să aleagă comisiunile centrale, cari apoi vor trimite în fiecare comună comisiunile de conscriere a alegătorilor.

Deși noua lege electorală nu intră în vigoare pe departe condițiile de lipsă a unei legi electorale, care să facă dreptate și poporul românesc, deși e departe de a înțipa dorințele partidului național fondat din Transilvania și Ungaria, depuse în proiectul de lege electorală, înaintat de deputații noștri, totuși legea nouă, fiind sancționată și de coroană și intrată în viață, trebuie să ne potrivim ei și în lupta pentru apărarea drepturilor noastre suferim datori să ne folosim și de puținele drepturi ce ne dă această nouă lege.

Până ce va apare cartea despre noua lege ce va publica-o comitetul nostru național, care încă e gata de tipar, aflăm de lipsă a da deocamdată următoarele îndrumări de orientare și conformare pentru publicul nostru românesc:

Drept de alegător are fiecare bărbat

cețean ungar, care a ajuns vârsta de alegător, are locuința statornică, și întrunește una dintre cerințele deosebite ale dreptului de alegător.

Vârsta de alegător e 24 ani la absolvenții de școale medii, 30 de ani la ceilalți alegători.

Locuința statornică e de un an în aceeaș comună,

Cerințele deosebite ale dreptului de alegător sunt următoarele:

1. Absolvarea unei școale medii. Cel ce are această cualificație are dreptul de alegător, fără a plăti nici o dare.

II. Absolvarea clasei a șasea a școalei elementare dă drept de alegător, dacă absolventul mai întrunește una din următoarele cerințe deosebite:

1. Este pus la cel puțin 2 coroane dare directă de stat;

2. este meseriaș sau negustor de sine stătător;

3. este aplicat.

a) la vre-o întreprindere sau prăvălie industrială;

b) în vr'un post de conducător sau supraveghetor la vre-o economie de câmp; sau

c) în alară de punct a) și c) într'un serviciu public sau privat statornic de 3 ani la acelaș stăpân, având ori ce ocupație; sau

4. face servicii în economia de câmp, în prăvălia sau întreprinderea industrială a vre-unui alegător ca membru de familie ajutor;

5. a ajuns gradul de subofițer în armată sau jandarmerie. (§ 5 al legii).

III. Cunoștința scrisului și cetitului (fără absolvarea clasei VI elementare) dă drept de alegător, dacă cel ce are această cunoștință mai întrunește una dintre următoarele condiții deosebite:

1. dintr'unul sau mai multe soiuri de dare este pus la 20 cor. dare directă de stat; sau

2. este meseriaș sau negustor de sine stătător, dacă lucrează statornic cel puțin cu o calfa, sau este pus la dare de 10 cor. dintr'un fel de dare, sau la 20 cor. din mai multe feluri de dare directă de stat; sau

3. este aplicat:

a) în serviciul unei prăvălii sau întreprinderi industriale și încât a fost ucenic are certificat dela forul industrial, sa încât nu are certificat, în cei din urmă 5 ani a lucrat într'una sau cu întreruperi cel puțin 3 ani în aceeaș meserie, sau

b) în vre-o economie de câmp ca lucrător conducător sau supraveghetor; sau

c) în afară de punct a) și b) este în

serviciu public și privat, având ori ce ocupație la acelaș stăpân, aplicat de cel puțin cinci ani; sau

4. face servicii în economia de câmp, în prăvălia sau întreprinderea industrială a vre-unui alegător ca membru de familie ajutor;

5. a ajuns la grad de subofițer în armată sau jandarmerie. (§ 6 al legii).

IV. Neștiutorii de scris și cetit încă au drept de alegător, dacă sunt puși la cel puțin 40 cor. dare directă de stat din unul sau mai multe teluri de dare directă.

V. Alegătorii vechi luați în lista anului 1913, dacă nu întrunesc nici una dintre cerințele deosebite înșirate până aici, rămân și în viitor ca alegători câtă vreme au dreptul, după care au fost luați în listă în anul 1913.

Aceste sunt titlurile de drept, după care cei ce au drept de alegător pot fi luați în listă. Să nu se uite, că numai acel alegător are drept de vot, adică de a lua parte la alegere și a-și da votul pentru un candidat, care e luat în lista alegătorilor. Trebuie dar, ca să purtăm cea mai mare grijă, ca alegătorii români să fie conscriși și luați în listă.

Cum se vede din cele înșirate până aici, nouă lege se întemeiază în linia primă pe știința de carte. Intre știutorii de carte deosebește 3 feluri, cei ce știu carte multă și au absolvat școalele medii, cei ce au făcut școala elementară și au absolvat 6 clase, și cei ce știu scrie și ceti fără a putea dovedi, că au absolvat 6 clase.

Titlul ee drept de alegător trebuie dovedit.

Dovedirea absolvării școalelor medii și a cl. VI. elementare se face cu certificat școlar. Cei ce au absolvat școala medie de regulă au certificatul, dar cei cari au absolvat cl. VI elementară, după ce până acum nu au prea avut lipsă de el, nu îl au. Certificatul din cl. VI elementară se poate căpăta dela școala, în care respectivul a învățat. De importanță este și certificatul din cl. IV elementară, căci cine îl are, dacă nu este nici o îndoielă, nu trebuie să dovedească că știe scrie și ceti.

Certificatul din cl. IV și VI elementară pentru cei ce au învățat în aceste clase înainte de 1 Ianuarie 1914 se dă în înțelesul legilor de până acum pe baza zărilor pe progres sau altor însemnări școlare sistematice, din care se poate constata identitatea persoanei și că respectivul a căpătat din obiectele învățate în cl. IV sau VI a școalei populare nota de cel puțin suficient (îndestulitor), sau că în general a terminat clasa cu succes. Aceste ziare de progres sau însemnări trebuie să fie din vremea,

cari să-l supere. Cămășuța și zăbunelul e mai bine dacă le strângem, cu ajutorul unei legături de abdomen.

Cu mare precauțiune trebuie să tractăm cu buricul copilășului, când voim să urgităm uscarea lui și să-i împiedecăm puroiarea. El trebuie ferit de ori-ce murdărie și umezeală.

În timpul scaldei cât e posibil, să ocolim partea aceasta, apoi dacă s-a udat, să-l uscăm și acoperindu-l cu o fașie de bumbac, restul îl înfășurăm cu o bucățică de mull, îl așezăm pe partea stângă a pântecelui și îl fixăm cu o legătură.

După ce buricul cade, rana o stropim în fiecare zi cu apă minerală, presărăm deasupra ei pudră sterilizată de zinc, sau o acoperim cu o bucățică de pânză sau vată, muiată în untdelemn curat. De-asupra punem vată proaspătă și toate acestea le fixăm cu o legătură. Aceasta o repetăm zi de zi, timp de 2-3 săptămâni, până când rana se vindecă. Dacă vindecarea merge încet, lăsăm legătura 5-6 săptămâni, pentru ca să ocolim frântura buricară, ceea-ce ușor se poate face în timp ce copilul plânge și se sbate.

(Va urma.)

STATUTELE

„UNIUNEI FEMEILOR ROMÂNE DIN UNGARIA“

— Urmare. —

§ 13.

Suma de răscumpărare de cel puțin 400 K și jumătate din sumele intrate fără destinațiune specială formează *fondul neatacabil*, din care se pot face erogațiuni de investițiune, plasare ori ajutorare numai în baza unei hotăriri a Congresului.

Sumele intrate cu destinațiune specială se vor folosi în contormitate cu acea destinațiune.

Organizațiunea și Administrațiunea.

§ 14.

«Uniunea» este condusă de Congres, de un Comitet permanent și de Funcționari.

Anul de gestiune se începe cu 1 Ianuarie și se încheie la 31 Decembre.

Congresul.

§ 15.

«Uniunea», ține în fiecare an în luna Maiu sau Iunie un Congres, fie la sediu, fie întraltă localitate designată în Congresul premergător.

În caz de urgentă necesitate sau la cererea în scris a douăzeci de membre cu arătarea obiectelor se convoacă de președintă Congresul extraordinar.

Congresul se convoacă prin ziarele din Brașov și prin alte ziare române din patrie, precum și prin invitări speciale, cu cel puțin o lună mai înainte, arătându-se și ordinea zilei.

Hotăririle se aduc cu majoritatea voturilor prezente.

§ 16.

De competența Congresului se țin:

1. Alegerea Comitetului permanent pe termen de 3 ani.

2. Alegerea funcționarilor pe termen de 3 ani.

3. Stabilirea ori schimbarea ordinii de zi definitive.

4. Revidarea socotelilor.

când respectivul a învățat la școală, adecă originale. (Ordinațiunea ministrului de școale din 31 Martie 1914 nr. 1184—V. K. M. eln. § 1.)

Școalele noastre sunt datoare să caute și să îngrijească ca un bun comun de mare însemnătate ziarele de progres, cum și alte însemnări de acest fel, de când numai se află în arhivele lor, căci numai și numai pe baza acestora vor putea da certificate despre absolvirea cl. IV și VI elem. pentru cei ce au drept de alegător după noua lege.

Că există ziarele de progres și că din care ani există, la fiecare școală se va constata în decursul lunii Aprilie a. c. deocamdată pentru timpul dinainte de anul școlar 1900—1901. În privința aceasta susținătorii de școale au o mare datorie care trebuie împlinită chiar în zilele acestea.

Fiecare susținător de școală populară (de băieți și mixtă) e dator a prezenta (be-mutatni) primăriei comunale ziarele de progres ori alte însemnări de progres. din cele mai vechi timpuri până la anul 1900—1901 inclusiv, pentru a se constata, că aceste însemnări de progres din cl. IV și VI a școlii elementare din care ani școlari se află, și că în aceste însemnări e însemnată și de pe cari ani terminarea cu succes a clasei, specificat după obiecte de învățământ sau cel puțin în general. Primăria comunală în luna lui Aprilie 1914 face constatarea de lipsă și rezultatul îl cuprinde în protocol în 2 exemplare, pe care îl subscrie primarul, și reprezentantul susținătorului școlii. Un exemplar din protocol se păstrează în arhiva comunei, al doilea exemplar în arhiva școlii. Tot odată însemnările de progres se adună laolaltă câte un an, ori de pe mai mulți ani împreună și se cos laolaltă, iar capătul aței se sigilează cu sigilul comunei, ca fără a se tăia așa nici să nu se poată pune, nici scoate toi din volumul cusut. (§ 2 ai ord. minist. cit.)

Inspectorul școlar la vizita cea mai de aproape a școlii examinează însemnările de progres astfel cusute și sigilate, iar dacă află vr'o lipsă, ori eroare, raportează comitetului administrativ. Pentru ziarele de progres din anii după 1900—1901 face însuși inspectorul constatarea de lipsă și sigilarea.

Va urma,

Cronică școlară.

Competințele învățătorilor de la școlile confesionale și comunale

Ministrul de culte și instrucțiune publică, Béla Jankovich într'o ordinațiune dată

mai de mult, a stabilit toate cazurile, în cari susținătorii de școli pot urca competențele de salar ale învățătorilor în raport cu competențele învățătorilor de stat. Ministrul întregește acum dispozițiile acelei ordinațiuni cu următoarele.

Susținătorii de școli, urcând din puterile lor salarul învățătorilor, cari au ajutor de stat, în proporție cu salariile învățătorilor de stat, nu pot socoti în anul de serviciu (fără reducerea ajutorului de stat) și anii serviți până în 1 Octomvrie 1913, deoarece deoparte în baza paragrafului 7 al articolului de lege XVI din 1913 anii de serviciu ai învățătorilor dela școlile confesionale și comunale se pot socoti numai începând dela 1 Octomvrie 1913, iar, de altă parte, în baza paragrafului 9 al articolului de lege XV din 1913. anii de serviciu ai acelor învățători cari au trecut dela o școală confesională sau comunală în serviciu de stat, se socotesc iarăș numai dela termenul amintit.

Procedura unor susținători de școli, cari cu prilejul urcării salariilor învățătorilor dela școlile lor, în proporție cu salariile învățătorilor de stat au socotit în anii de serviciu și anii serviți înaintea de 1 Octomvrie 1913, va avea ca urmare reducerea ajutorului de stat dat ca întregire de salar, pentru că altcum salariile întregite cu ajutorul de stat al învățătorilor comunali ori confesionali ar fi mai mari decât salariile acelora cari dela o școală confesională sau comunală au trecut la școală de stat, ceea ce e în contra dispozițiilor respective ale paragrafului 23 al articolului de lege XVI din 1913. Acest paragraf de altcum le dă susținătorilor de școli posibilitatea ca pe învățătorii confesionali resp. comunali să-i poată recompensa pentru anii serviți până la 1 Octomvrie 1913, cari ani nu pot fi luați în considerare la urcarea salariului, printr'un adaos personal dela 200 până la 600 cor. 19

Privitor la competențele de locuință sau grădină ale învățătorilor dela școlile confesionale și comunale ministrul de instrucțiune dă comitetelor administrative următoarele directive:

1. Scoțându-se din vigoare cele 4 alineate dela început ale paragrafului 2 a articolului de lege XXVII din 1907, trebuie să se asigure locuința sau banii pentru locuință, conform articolului de lege XVI din 1913 și pentru învățătorii și învățătoarele aplicați la școlile cu mai multe puteri didactice. O abatere dela aceasta nu poate avea loc. 2. Dacă locuința dată în natură corespunde cerințelor legale, dar când s'a făcut consemnarea venitului învățătoresc a

fost prețuită în sumă mai mică decât suma stabilită în lege pentru locuință, învățătorul are drept să pretindă diferența. 3. Stabilind paragraful 17 al articolului de lege XVI din 1913 mărimea chiriilor locuințelor învățătoresci numai pentru viitor, locuințele învățătoresci deja existente nu vor putea fi excepționale, dacă mărimea lor corespunde numărului prescripș de regulamentul respectivului comitat. 4. În baza articolului de lege XVI din 1913 au drept la grădină sau la suma de răscumpărare a grădinei numai acei învățători, cari primesc locuința în natură, iar nu și cei cari primesc bani pentru locuință. 5. Acelor învățători, cărora susținătorii de școală le-a asigurat afară de banii de locuință și grădină sau o sumă de răscumpărare pentru aceasta după termenul în care a intrat în vigoare articolul de lege XXVII din 1913, nu li se mai poate detrage această competență, pentru că aceasta este un drept câștigat al lor; dar în cazul când în respectivul post va urma un alt învățător, acesta ca urmaș nu mai poate ridica nici un drept la competența de grădină.

Declarațiile Regelui Carol.

Au făcut mare senzație în lumea politică niște declarațiuni importante ale Regelui Carol din România, făcute în fața unui redactor dela ziarul francez din Paris «Le Matin», cu numele Lauzanne. Acesta a fost primit în audiență din partea Regelui Carol, pe la finea lunii trecute, și despre rezultatul convorbirilor sale avute cu Regele României, a publicat zilele trecute în ziarul numit o amănunțită dare de seamă.

Din această dare de seamă aflăm, că Regele Carol a făcut istoricul înființării statului român, accentuând, că un popor nu poate să trăiască numai pentru și prin progresul economiei, ci are nevoie și de tradiție, zămislițoare de alte aspirații noi. Domnitorii trebuie să fie tordeauna mai conservativi, pentru a înfrâna aspirațiile.

Cu privire la Albania regele Carol a spus următoarele:

«Sint pentru Albania dragostea nașului pentru finul său. Este un lucru firesc de oarece legături intime au existat totdeauna între amândouă țările; mari părți din Albania sunt locuite de români. Noi am fost cei dintâi, cari am introdus în Albania cărțile imprimare cu litere latine. Cred că ceea ce s'a întreprins în Albania este demn de Europa și că în caz de reușită va face

cinste civilizațiunii europene. Am zis nepotului meu, atunci când numele lui pentru prima oară s'a pus în legătură cu tronul Albaniei: Această sarcină, dacă vrei s'o iei asupra-ți, este mare și frumoasă — nu este alta mai frumoasă pentru un principe! Sper că Europa nu-i va refuza mijloacele de a duce la bun sfârșit întreprinderea sa. Am fost fericit de primirea ce i s'a făcut prețutindeni. Cred că merită sprijinul Europei, de oarece va lucra în numele Europei.

Regele Carol a mai declarat, că trebuie păstrată pacea. Un nou războiu ar fi un lucru groaznic. Popoarele provoacă uneori curente, în contra cărora chiar suveranii sunt neputincioși. «Eu insumi, — a continuat Regele Carol, — am fost martor al marilor silințe ce regele Bulgariei depunea spre a împedea ostilitățile înainte de al doilea războiu balcanic. În România am avut uneori să liniștesc pasiuni nerăbdătoare, și adesea să reprim atari curente. În decursul primului războiu balcanic nu lipseau ispitori, cari să-mi spună: Să mobilizăm în orice caz! Răspundeam mereu: Nu vom mobiliza, decât dacă nu vom putea lucra altfel și dacă războiul va apărea necesar!»

A mai spus apoi Regele Carol următoarele;

«Noi am fi putut dobândi un teritoriu mai mare, însă am fi pierdut respectul Europei. Cred, că putem spune, că am fost moderați și generoși, că am lucrat în totdeauna în favoarea celor învinși. Nu depindea de mine, ca Bulgaria să nu primească Adrianopolul, pe care îl luase cu puterea armelor. Nu depindea de mine să nu i se dea Cavalla. Dacă nu am stăruit, este că Grecia, aliata României, punea un mare preț pe aceasta, pentru că împăratul Germaniei telegrafiasse în mod energic în favoarea regelui Constantin, și pentru că eu cunoșteam dorința sa în această privință.

Bulgarii ne datoresc Potogalos, Xanthi, regiunea tutunurilor și un acces important la marea Egee. Nimeni nu admiră mai mult ca mine rasa slavă, nimeni nu-i recunoaște mai bucuros vitejia ei nepotolită. Când anul trecut generalul Ficeff, în numele statului major bulgar, venise aci (la București) spre a negocia, i-am spus: Sunt soldat, și admir ceea ce au săvârșit soldații voștri; dar sunt și om politic și nu pot admira ceea ce bărbaii voștri politici au făcut. Dacă Bulgaria ar fi ascultat glasul rațiunii, ea nu ar fi avut ceasuri dureroase și nu ar fi pierdut pe amicul sincer, pe care îl avea în minel».

5. Discutarea rapoartelor Comitetului permanent și a rapoartelor primite dela reuniunile asociate despre activitatea lor cu privire la problemele «Uniunii».

6. Darea absolutoriului pentru administrațiune.

7. Votarea bugetelor anuale.

8. Pertractarea eventualelor propuneri și aplicațiuni.

9. Modificarea statutelor, care se poate face numai cu apronarea în Ministeriu r. u. de interne.

10. Eventuala disolvare a «Uniunii».

§ 17.

Propunerile independente se înaintează în scris la prezidiu cel puțin cu 8 zile înainte de ținerea Congresului, ca eventual să le poată pune la ordinea zilei. În Congres se pot pertracta numai astfel de propuneri, cari sunt sprijinite de cel puțin 10 membre

La fiecare propunere independentă pot vorbi cel mult patru inși, doi pro, doi contra. Hotărîrea se aduce prin votare. În caz de paritate propunerea e respinsă.

§ 18.

În Congrese fiecare Reuniune ca membră e reprezentată prin câte două membre cu drept de vot activ și pasiv, delegate în scris de Comitet.

Pot participa însă și e de dorit, ca la Congrese să participe fiecare reuniune prin cât mai multe membre cu vot consultativ.

§ 19.

Congrele sunt publice, dar la modificarea statutelor e eschisă publicitatea.

§ 20.

Votarea este deschisă și numai în chestii personale se poate cere de 10 membre delegate și se ordonă votare secretă ori nominală.

§ 21.

Procesul verbal al Congresului se subscrie de președintă, secretară și două verificatoare numite de președintă la începutul ședinței.

Comitetul permanent.

§ 22.

Comitetul permanent se compune din funcționare și din 7 membre ordinare și 3 membre suplente alese de Congres, pe termen de trei ani din șirul membrilor cu drept de vot în Congresul respectiv. Comitetul este responsabil Congresului.

§ 23.

Comitetul permanent ține ședințe ordinare de două ori pe an, iar extraordinare de câte ori cere trebuința.

Ședințele le convoacă președinta prin invitare în scris cu indicarea ordinei de zi, cel puțin cu 5 zile mai înainte.

Pentru aducerea de hotărîri valide trebuie să fie de față afară de președintă cel puțin încă 5 membre.

Dacă la prima convocare nu s'au înfățișat membrele în numărul necesar, se convoacă a doua ședință cu aceeași ordine de zi, care poate decide asupra ei fără considerare la numărul membrilor prezente.

Procesul verbale se ia în ședință și se subscrie de toate membrele prezente.

(Va urma.)

Situațiunea.

Situația pieței internaționale de bani continuă a fi favorabilă. Abundanta de numărare, semnalată în raportul nostru trecut, se menține și este atât de mare încât în London și în Berlin cererile financiare contează la reducerea etalonului. Discontul de altcum a cotel în London $1\frac{1}{2}\%$, în Berlin neschimbat $2\frac{1}{8}\%$, iar în Paris $2\frac{1}{8}\%$.

În piața internă de bani situația este neschimbată. Media, cu cererile sale mai intensive a provocat o oarecare încordare în piață și urcarea discontului la $3\frac{1}{8}\%$. Se speră însă că aceasta va fi trecătoare și în curând, venind o parte din străinătate, discontul se va reduce din nou. Dealtcum cambiile vieneze de prima bonitate au cotel $3\frac{1}{16}$, cambiile budapestane, de aceeași categorie $3\frac{1}{16}$, iar alt material $4\frac{1}{16}$ — $4\frac{1}{8}\%$.

Dela comitetul societății teatrale.

Intrunindu-se în 28 și 29 Martie a. c., în Brașov, comitetul »Societății pentru fond de teatru român«, sub prezidiul d-lui Dr. Alexandru Vaida, în ședință plenară, fiind de față d-nii: Dr. Valeriu Braniste (Lugoj), Dr. Iosif Biaga (Brașov), Dr. Tiberiu Brediceanu (Brașov), Dr. Gh. Dobrin (Lugoj), Vasile Goldiș (Arad), Dr. Iuliu Maniu (Blaj) și Dr. Nicolae Vecerdea (Brașov), a rezolvit toate atacurile curente și a luat în dezbateră măsurile ce se vor dovedi necesare pentru lucrările de tranziție dela vechiul plan de acțiune, a cărui vigoare expiră, la noul plan de acțiune, care nu este intru toate pus în practică. Îndeosebi s'a resimțit trebuința a se iniția lucrările pregătitoare pentru clara definire a problemelor societății după modificarea de statute și a desluși opinia publică românească, care în multe privințe nu este pe deplin orientată asupra acestor probleme și a măsurii în care acum se pot rezolvi.

Pentru cenzurarea pieselor intrate la concurs (»fundațiunea Dr. Ioan Mihu«) s'au ales două comisii, constatatoare din d-nii: Ion Agărbiceanu (Orlat), Axente Banciu (Brașov) și Dr. Alex. Bogdanu (Brașov) — pentru partea literară — și d-nii Gh. Dima (Brașov), Jacob Mureșianu (Blaj) și Dr. Guilelm Șorban (Dej) — pentru partea muzicală.

Biroul s'a constituit astfel: preș.: Dr. Alex. Vaida; vice-preș.: Vasile Goldiș; secretar: Dr. Tiberiu Brediceanu; casier: Dr. Nicolae Vecerdea; controlor: Dr. Iosif Biaga; membri în comitet: Dr. Valeriu Braniste, Dr. Gh. Dobrin, și Dr. Iuliu Maniu.

Cronică.

Data Paștilor În cercurile științifice și eclesiastice de multă vreme se discută fixarea datei Paștilor, care oscilează din an în an. Chiar pentru aceea e de actualitate un articol recent al renumitului astronom francez Camille Flammarion, în care se pledează pentru reforma calendarului luând ca bază sărbătorile Paștilor. Chestiunea aceasta s'a pus pe tapet încă în 1884, când papa s'a declarat pentru reforma, respectiv unificarea calendarului pe întreg pământul, pentru că sărbătorile creștine să coincidă.

Pastile — scrie Flammarion — după hotărârea sinodului dela Niceea cad pe Duminică de după 20 Martie, ce urmează imediat după răsăritul lunii noi. Astfel data Paștilor se schimbă necontenit, de aceea eu aș propune următoarele: Să ținem ordinea de până acum, anume ca Paștile să cadă între 22 Martie și 25 Aprilie, dar să fixăm ziua invierii pe Duminică cu cade cam pe la mijlocul acestor două limite. Computul e foarte simplu: 22 Martie e a 80-a și 25 Aprilie e a 144-a zi a anului. Diferența e de 34 zile, jumătatea acestora

e 17. Duminică Paștilor ar fi deci a 97-zi a anului, adică 8 Aprilie, respective Duminică ce li urmează acestei date. Dar nici aceasta nu poate fi dată exactă, întrucât anul începe cu diferite zile ale săptămânii, iar anul visect schimbă ordinea. După calendarul meu normal — spune savantul francez — care deschide anul cu ziua de 21 Martie, Duminică Paștilor ar cădea pe a doua Duminică a anului întotdeauna, fără ca să schimbe data fixată de biserică. Dar până se va face această reformă a calendarului, ziua Peștelui ar trebui așezată între 5 și 11 Aprilie, ca să nu intervină acele diferențe colosale din an în an.

Femeia care și-a ucis unsprezece soți. Nu de mult a ars în apropiere de Chicago casa fermierei Bell-Güness, care dispărând cu această ocaziune, la început s'a crezut că a pierit în flăcări. Făcându-se însă cercetări minuțioase cadavru lemei nu a fost găsit, în schimb în pivniță, s'a dat peste unsprezece cadavre, despre cari un servitor negru afirmă că sunt osemintele celor unsprezece soți ai fermierei. Detectivii americani punându-se pe lucru au și constatat că de fapt numita temee se mărita aproape în fiecare an, își asigura bărbatul la diferite societăți, apoi soțul dispărea între împrejurări misterioase, iar dăna ridica banii făcându-și astfel o avere considerabilă. În vremea din urmă lumea a început să o bănuiască, de aceea într-o bună zi diabolica temee a dat loc casei și a dispărut.

Săgeți contra baloanelor și aeroplanelor. Inginerul francez militar Guerre a construit un fel de săgeți cu aripi ca ale elicelor și le-a umplut cu benzină. A lăsat apoi săgețile lui să se îndrepte spre un balon militar care plutea la o înălțime și de pământ la care gloanțele tunurilor nu ar fi putut ajunge. Experiențele făcute până acum au dat rezultatele cele mai bune și prin aceasta teama de baloane s'a nimic. De acum începând Germanii nu se mai pot lăuda cu Zeppelinurile lor. Aeroplanele fiind mai ușoare și mai mici și mai greu de observat nu pot fi nimicite atât de ușor dar probabil se va găsi ac și de cojocul lor.

Populația Bucovinei după recensământul dela 31 Decembrie 1910 este de 794.929 suflete (între acestea sunt cuprinși și militarii aduși din alte țări). După naționalități: Rutenii domină (305.101), apoi în ordine numerică vin Românii (284.254), Germanii (68.851), Polonii (39.210), Ungurii (10.391). Românii sunt în mai mare număr în districtul Rădăuți (54.762 față de 23.822 Germani, 8.533 Ruteni), districtul Suceava (46.029 față de 11.723 Germani, 6.327 Ruteni), districtul Gurahumora (41.684 față de 13.706 Germani, 2.925 Poloni, 1.287 Ruteni). În orașul Cernăuți Românii sunt în minoritate (13.440 față de 41.340 Germani, 14.893 Poloni, 15.254 Ruteni), cu toate că provincia e românească.

Când a fost răstignit Cristos? Multe răspunsuri, dintre cari multe contradictorii, s-au dat până astăzi la întrebarea: când a fost răstignit Domnul nostru Isus Cristos. Mai nou a încercat să rezolve această problemă profesorul de teologie Oswald Gerbert, ale cărui cercetări se crede, că ar da un răspuns mulțumitor la această întrebare.

Pentru a stabili data fixă a răstignirii lui Isus, profesorul german a cercetat toate documentele, cari se referă la viața și moartea lui Cristos, pe cari apoi le-a adus în concordantă cu cercetări speciale istorice și astronomice. Pornind dela constatarea, că răstignirea s-a întâmplat sub guvernarea lui Pilat din Pont, tot astfel, că Isus a fost ascultat și judecat în Ierusalim, a căutat să stabilească, în care din cei zece ani de guvernare al lui Pilat s-a săvârșit răstignirea.

Din scrierile rămase din primii secol rezultă că răstignirea s-a săvârșit în anul 30 d. Cristos sau într'un an apropiat de acest an, fie înainte sau după anul 30. Cristos a murit în timpul sărbătorilor »Pessah«; în care însă din zilele acestor sărbători, despre aceasta evangheliile diferă. Ziua morții a fost a 15-a și anume în luna Evreilor numită Nizan. Situația acestei luni, ca și a celorlalte, depindea pe atunci de fazele lunii.

Cu ajutorul fazelor lunii de pe acele timpuri, pe cari le-au stabilit precis astronomii zilelor noastre, i-a succed profesorului Gerbert să stabilească ziua morții după felul cum socotim astăzi timpul. Din timpul de guvernare a lui Pilat a eliminat mai întâi anii, în cari a 14-a sau a 15-a zi din luna Nizam nu cade pe o Vineri. Astfel a luat în considerare la stabilirea zilei de răstignire numai anii 27, 28, 30, 31, 33 și 34.

Stabilind mai departe, că Cristos și-a început activitatea publică în anul al 27-lea sau cel mult în anul al 28-lea și știindu-se cu siguranță, că activitatea sa a ținut 3 ani și $\frac{1}{2}$, a mai eliminat din anii mai sus înșirați anii 27, 28, 33 și 34.

Prin urmare se poate alege numai între două date fixe: sau Vineri în 7 Aprilie anul 30, sau 27 Aprilie anul 31.

Recolta Ungariei în 1913. După datele statistice definitive, publicate de curând din partea Oficiului central statistic, Ungaria a produs în anul 1913:

Grâu 39 mil. măji metr. în valoare de K 282 mil. Săcară 12-3 mil. măji metr. în valoare de K 196 mil. Orz. 309 mil. măji metr. în valoare de K 430 mil. Porumb 46 mil. măji metr. în valoare de K 554 mil. Cartofi 48-7 mil. măji metr. în valoare de K 213 mil. Napi de zahăr 48 mil. măji metr. în valoare de K 107 mil. Napi de nutreț 60 mil. măji metr. în valoare de K 82 mil. Fasole 21 mil. măji metr. în valoare de K 53 mil. Nutrețuri div. 140-9 mil. măji metr. în valoare de K 8725 mil.

Emigrația din Ungaria în 1913. După datele statistice oficiale, în anul 1913 au emigrat din Ungaria în America în total 118.470 de suflete. Din acestea au fost 78.020 cu legitimație și 40.450 fără legitimație.

Date statistice îngrijitoare. Referitor la starea economică a Ungariei, statistica oficială pe anul 1912 ne prezintă următoarele date: Suprafața pământului de arătură în țara întreagă face 36 milioane și opt sute de mii de jughere catastrale, dintre cari unsprezece milioane nouă sute de mii sunt bunurile »mănei moarte« (preoțimea rom. catolică și fundațiile ei). Această suprafață de pământ a fost numai în anul 1912, însărcinată (hipotecată) cu un miliard și 845 de milioane cor. De altcum sarcinile pe realități din țară sporesc din an în an. Așa spre pildă în anul 1901—1905, creditul hipotecat pe realități a ajuns suma de 745 de milioane, la anul 1905—1910 suma lui s'a urcat la un miliard și 115 milioane iar la anul 1911 a ajuns suma de un miliard 600 de milioane. Din aceste sarcini s'a încasat pe cale licitațională în anul 1911: 66 milioane, în anul 1912 101 milioane cor. — În anul 1912 s'au semănat 20 de milioane șeptesute 40 de mii de jughere catastrale. Recolta de pe patrusute de mii de jughere a fost nimicită prin catastrofe elementare, iar recolta de pe celelalte jughere semăntate se evaluează în bani la 4 miliarde 125 de mil. și 400 mii c. — Viile ocupă din suprafața pământului 555.000 jug. cat. și dau un rod de trei milioane 130 de mii de hectolitri de vin, care reprezintă o valoare de 132 milioane coroane. — Deci recolta totală a ferii reprezintă o sumă de 4257 de milioane adică cu 1363 de milioane mai puțin decât face datoria statului ungar, (5520 de milioane) și numai cu 3912 milioane mai mult decât face datorile de stat cari s'au lăcut numai în anul 1912. — Aceste date vorbesc de sine.

Ordin contra sinuciderilor. Comandamentul corpului II de armată din Viena, baronul Schemua, a dat un ordin sever tuturor ofițerilor superiori să ancheteze care e cauza multelor sinucideri în armată. Ofițerii sunt îndrumați să supravegheze cu bunăvoință în special viața morală a soldaților: să-i lase să-și cerceteze biserica lor, să-și țină sărbătorile după obiceiurile de acasă, să-i instrueze despre religie și datoria militară în limba lor maternă.

A fost și vremea să se ia măsurile cerute, deoarece numai la trupele din Viena sunt câte zece sinucideri pe lună, aproape toate pentru motive nefinanciare nedisciplină ori rău tratament.

O serie de sinucideri în Germania într'o singură zi. Proprietarul băncii de economie și împrumut din Oeynhausen s'a sinucis la Hildesheim din pricina unor speculații neorocite.

De îndată ce știrea s'a răspândit, o mare mulțime de persoane cari-și aveau capitalurile lor depuse la acea bancă, au alergat la birourile băncii, spre a se interesa de soarta lor.

În aceeași zi un împuternicit al casei Deutsche-Blank, anume Koehler, a încercat să se sinucidă, cam din aceleași pricini; iar Seiler, un muzicant destul de cunoscut la Berlin, fiind în divorț și plin de datorii, își omorî nevasta împușcând-o și apoi se sinucise.

Regina României despre modă. Regina-poetă Carmen Sylva, într'un articol publicat în »Die Zeit« scrie următoarele despre modă:

Cum să scriu eu despre modă — se întreabă — când eu o detest din tot sufletul? Am purtat încă și eu înspăimântătoare malacoave, cu multă durere, fiindcă m'am ocupat din tinerețe cu istoria artelor și de atunci nu există în ochii mei o haină care să îmbrace bine, afară de portul grecilor antici. Eu — spune regina — aș propune ca modele de modă cele mai puțin pretențioase figurine de Tanagra, fiindcă acoperă cu multă grație ceea ce Dumnezeu a făcut atât de frumos. Virginele spartane au lăsat țără haină până la măriș și ziceau: »Mă îmbrac în pudoarea mea«. Sentimentul subtil al grecilor știa însă că o femeie măritată este de multe ori în ciudată situație de a fi nevoită să-și ascundă formele, când țoți o întâmpinau cu venerație, știind că este purtătoare a unei noi vieți, adeseori condamnată însă și la moarte.

Și dacă e vorba să fermecăm pe bărbați, vă voi spune ceva, ce va dovedi rățacirea în care se găsește moda de astăzi. Un domn fiind întrebat de ce piciorul temeiilor e mai seducător decât mâna, a răspuns: Fiindcă piciorul e totdeauna îmbrăcat, câtă vreme mâna o vedem totdeauna.

Femeea trebuie să rămăie pururea plină de misteruri: corpul să fie învelit, iar sufletul închis și numai copiilor să le desvăluie bogăția ca din povești a sufletului ce posedă.

Pe stradă femeea trebuie să apară cât se poate mai modestă, în casă trebuie să fie majestoasă și pudică. Încât copiii și slugile să o privească ca pe o Dumnezeire și să se aplece cu dragoste în fața sceptrului blând de stăpână a casei.

Afară de portul antic ar mai putea să-mi placă și portul evului mediu, cu haină încrețită și cu corsajul atât de simplu și boneta albă.

Eu sunt de moda veche, căci aș dori să văd numai familii cu 8 și 12 copii, cari sub oblăduirea unei mame minunate să devie bărbați viguroși.

O epidemie unică într'o casarmă din Rusia. O epidemie curioasă s'a ivit în batalionul al treilea din al cincizelea regiment de infanterie din Posnania. Pacienții, în număr din ce în ce crescând, sunt atinși de dureri intestinale atroce și împotriva cărora nu folosește nici o măsură luată de medici. Epidemia se întinde iar soldaților nu le este îngăduit să părăsească sub nici un cuvânt casarma. Din Petersburg vine știrea că o altă misterioasă epidemie urmează să facă numeroase victime printre lucrătorii uzinelor. În ziua în care această îngrijitoare știre a fost transmisă jurnalelor, la ora unu după amiază, șaptezeci de cazuri de această boală s'au produs la manufactura de tutun Laferm, fără ca să se poată descoperi cauza și treizeci la manufactura de cauciuc, Trengolmik, ceace a făcut ca lucrătorii să părăsească lucrul în masă. Se șvonește că poliția ar fi pe urma unui »comitet de otrăvitori«, cari caută să provoace prin acest mod grece. Numeroase arestări se fac, pentru a descoperi firul acestei misterioase pricini și cercetările poliției se urmează cu amănunțime. Din ce în ce prinde mai mult credință, că în adevăr există un comitet care a organizat această complicată crimă, prin ajutorul unui chimist cu mare experiență, întrebându-l proceduri cu neputință de descoperit.

Editor și redactor responsabil:

Dumitru I. Vlăduț